

5. Метрошкола. *Урядовий кур'єр*. 26 жовтня 2023. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/metroshkola/> (дата звернення 26.10.2023).

6. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навчально-методичний посібник / за заг. ред. М. А. Порошенка та ін. Київ : ТОВ «ПРАЙМ-ПРІНТ», 2018. 252 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-12>

**PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF SCIENTIFIC
AND PEDAGOGICAL WORKERS
OF AN EDUCATIONAL ORGANIZATION**

**ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Osadcha L. A.

*Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Physical Education
and Psychological
and Pedagogical Disciplines
Uman National University
of Horticulture
Uman, Cherkasy region, Ukraine*

Осадча Л. А.

*кандидат психологічних наук,
доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
і психолого-педагогічних дисциплін
Уманський національний
університет садівництва
м. Умань, Черкаська область,
Україна*

Психологічне благополуччя особистості фахівця є важливою умовою ефективності та успішності його професійної діяльності, що вимагатиме від нього реалізації власних можливостей. Завдання сучасної освіти полягає у забезпеченні загального розвитку людини, який спрямований на формування інтелектуальних, естетичних, духовно-творчих, моральних, психофізичних якостей та сприяння професійному зростанню. Тому науково-педагогічні працівники повинні миттєво реагувати на зміни у функціонуванні діяльності освітнього закладу, створювати нові шляхи та методи, що допоможуть ефективно впроваджувати та використовувати інновації в навчальній та науковій сферах.

Зважаючи на актуальність даної проблематики, нами було проведено вивчення відповідності організації освітнього процесу очікуванням науково-педагогічних працівників і дослідження їх психологічного благополуччя на робочому місці. Анкетування щодо вивчення даної проблеми проводилося шляхом on-line анкетування протягом лютого-березня 2023 року. Учасники анкетування – 67 науково-педагогічних працівників (далі – НПП) Уманського НУС (професор – 4 особи, доцент – 37 осіб, старший викладач – 8 осіб, викладач – 16 осіб, викладач-стажист – 2 особи). З метою об'єктивності збору даних, анкетування проводилось анонімно та виключно на добровільних засадах.

На запитання «Як Ви оцінюєте рівень організації освітнього процесу в Уманському НУС?» 36% респондентів зазначили, що високо, 54% – достатньо, 10% – задовільно. На питання анкети «Вкажіть, які фактори, на Вашу думку, вдосконалюють освітній процес?», ми отримали наступні фактори: впровадження нових або корекція існуючих навчальних програм з урахуванням думок студентів та роботодавців (обрали 61,2% опитаних), поліпшення організації практики за спеціальністю (52,2%), важливим також є збільшення комп'ютеризації освітнього процесу (23,9%).

Основними серед факторів, які, на думку викладачів, сприяють підвищенню інтересу студентів до навчання, було визначено впровадження інноваційних методів навчання (65,7%), зацікавленість викладачів в успіхах студентів (43,3%) і підвищення професіоналізму викладачів (23,9%).

У наступному питанні анкети «Які проблеми якості освітнього процесу, на Вашу думку, потребують першочергового вирішення?», перше місце серед актуальних для першочергового вирішення проблем, з великим відривом посіла проблема ведення документації у надмірному обсязі. (на цю проблему вказують 76,1% опитаних). Друге місце серед проблем, які потребують вирішення, посіла проблема стану та оснащення навчальних аудиторій (25,4%), третє місце – проблема низького рівня організації самостійної роботи студентів (20,9%). Важливими також є питання міжнародної, міжуніверситетської мобільності НПП (19,4%) і врахування в освітньому процесі запитів усіх груп стейкхолдерів (16,4%).

Багатьма респондентами відмічається завантаженість викладача надмірним обсягом документації. Дійсно, що при порушенні балансу навантаження з різних видів робіт (навчальної, наукової, методичної,

організаційної) викладачам доводиться обмежувати наукову роботу на користь інших видів робіт.

З'ясовано, що НПП у виборі форм організації навчання найбільшу перевагу віддають практичним заняттям (59,7%) та тематичній дискусії (38,8%), трохи менше лекції (34,3%). У ранжуванні форм організації занять саме ці форми обрані переважно більшістю НПП. Спостерігається тенденція до усвідомлення деякими викладачами актуальності використання інноваційних форм занять – як-от: семінарських занять і занять з елементами ділової/рольової гри (по 10,4% відповідно), навчальних тренінгів і «круглих столів» (по 6% відповідно), які активізують самостійну діяльність студентів. Позитивним моментом є те, що 95,8% респондентів вільні у виборі форм та методів навчання, які відповідають принципам академічної свободи. Це спонукає продовжити систему підвищення викладацької майстерності в університеті з відповідної тематики, мотивувати викладачів урізноманітнювати навчальні заняття з метою активізації співпраці зі студентами.

Науково-педагогічним працівникам була надана можливість оцінити рівень задоволеності умовами забезпеченості якості освітнього процесу за шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень). За результатами опитування виведено середні оцінки рівня задоволеності різними сферами освітнього процесу. Наразі науково-педагогічні працівники високо оцінили доступність інформації (середній бал 4,36), умови підвищення кваліфікації (4,05) та рівень організації освітнього процесу (4,03).

На запитання «Вкажіть, які методи організації освітнього процесу Ви застосовуєте для покращення якості освіти?» було надано наступні відповіді: більшість опитаних науково-педагогічних працівників (44,8%) використовують фундаментальні знання, постійно оновлюючи зміст дисциплін, урізноманітнюють способи подачі навчального матеріалу (56,7%). Близько третини респондентів (29,9%) володіють сучасними методологіями досліджень. Опитані НПП активно впроваджують нові інноваційні технології навчання, у тому числі ІКТ (28,4%) та створюють електронні навчальні курси (25,4%). Переважна більшість (67,2%) опитуваних науково-педагогічних працівників кафедр зазначили, що бажають і надалі підвищувати свій рівень особистісно-професійного розвитку шляхом врахування різноманітних форм та можливості на місцевому, регіональному, всеукраїнському й міжнародному рівні. Позитивним моментом в забезпеченні якості освіти університету і кафедр зокрема, що кожний викладач певним

чином залучений до формальних процесів внутрішнього забезпечення якості освіти

Узагальнюючи результати опитування науково-педагогічних працівників, можна констатувати, що з метою удосконалення змісту, організації та якості освітнього процесу потрібно проводити опитування науково-педагогічних працівників щодо відповідності організації освітнього процесу їх очікуванням щорічно. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти недоліки з метою вживання своєчасних заходів. Форми і методи навчання та викладання потребують удосконалення та приведення їх відповідність до кожного освітнього компоненту для забезпечення якості освіти. У викладацькій діяльності більше практикувати сучасні активні форми роботи.